# Joannis Crügeri,

Philoſophiæ & Medicinæ Doctoris,

*Illuſtrisſimi DN. S. R. I. Comitis Schönburg. Pönicenſis & Glauchavienſis Archuatri*

# CASUS MEDICUS QVINTUS

De

## Puero, Catoche laborante.

*Lignicij,*

Litteris Joannis Chriſtophori Wæzoldi.

ANNO MDCCVIII.

*Illuſtrisſimis Comitibus ac Dominis,*

DOMINO

# CHRISTOPHORO WILHELMO,

S. R. I. Comiti de Schafgotſch, Kynaſt & Greiffenſtein, Domino Hereditario Ditionis Superioris & Inferioris Kernizenſis, Nec non Weiſſenleipenſis &c. Sacræ Cæſareæ ac Regiæ Majeſt. Actuario Conſiliario Intimo Eminentisſimo, Camerario & Ducatus Lignicenſis ut & Territoriorum pertinentium Capitaneo Provinciali qvàm graviſſimo;

# DN. LEOPOLDO FRIDERICO,

S. R. I. Comiti de Rechenberg, Domino in Pleſwitz, Zuckelink & Johannisdorff, Sacræ Cæſareæ & Regiæ Maj. Actuario Camerario & Vice-Cameræ Præſidi Ducatus Sileſiæ Superioris & Inferioris Spectatisſimo;

Nec Non

*Per-Illuſtribus ac Generoſisſimis Dominis,*

# DN. WOLF ASMANNO,

Lib. Baroni ab Abſchaz, Hereditario in Petſchendorff, Lederhoffen &c.

# DN. WOLF FRIDERICO

Hereditario in Rumering & Tulbendorff, Sacræ Cæſareæ & Reg. Maj. Conſiliario qvàm graviſſimo, Conſiſtorii Asſeſſori & Circuli Lubenenſis in Ducatû Lignicenſi Directori longè meritisſimo,

Comitibus ac Dominis ſuis Clementisſimis,

Dominis ac Patronis Maximis,

Vitam longævam & Felicitatem perpetuam!

# Illuſtrisſimi S R. I. Comites, Perilluſtres & Generoſisſimi

## LIBER BARO

## ac

## Conſiliarie,

***Comites ac Domini Clementisſimi,***

## Patroni Obſervantisſimi,

VEtus dictum eſt: Artem qvævis alit terra. Valet id de arte potisſimum Univerſali per totum orbem expetita, amabili, gratioſa, Medica puta; Communiter v. parœmia hæc accipitur pro ipſo Artifice, qvi artem callet, innuens hanc ubivis terrarum optimi eſse viatici loco. Medicus nullibi non invenit morbos, invenit, in qvô artem exerceat, invenit imò, in qvo Patronos & Mecænates ſibi poſtea compareat maxumos.

Hisce enin verbis, *Illuſtrisſimi S. R. I. Comites, Perilluſtres & Generoſisſimi L. Baro & Conſiliarie, Domini Clementisſimi & Mecænates Gratioſisſimi* ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ *utplurimum* innuere volui ſtatum meum priſtinum & miſerrimum propter fortunam adverſam & Incendium Sprembergenſe in Luſatia Inferiori ingens, qvod mihimetipſi meisq; admodum qvoqve contigit, anſamq; poſtmodum ad oras Sileſiacas iter faciendi meum Ducatus Lignicenſis, pariterq; fortunam ſecundam, Patronosq; qværendi ſublimes, dedit qvàm commodisſimam.

Id

Id qvod autem fieri poſſe optime putâro, ſi hunc Caſum meum qvintum de *Puero Catochico* agentem in lucem publicam prodeo, & hoc ſimul levidenſe qvidem ſcriptum, Veſtràqve Clementia indignum, at ab Illuſtriſsimis & per totum Europæum tractum Celeberrimis Nominibus Veſtris ſplendorem accipiens eò majorem & clariorem *Vobis, Proceres & Fulcimenta Aqvilæ Bicipitis Invictisſimæ & Potentisſimæ, Comites ac Domini mei Clementisſimi ac Munificentisſimi*, ſacrum facio & ad pedes *Veſtrarum Illuſtrisſim. Excell.* Excell. *Vtr.* Excell. Excell. provolutus, tanqvam teſtimonium devotionis & obſervantiæ meæ obſeqvioſisſimæ æq; ac ulterioris commendationis publicum humillima animi depono ſubjectione, etiam atq; etiam rogans, audaciæ meæ ut inſigni ignoſcant, idq;circo æqvi boniq; conſulant, Caſum huncce clementer ſuſcipiant, & *Veſtræ Illuſtrisſimæ Excell. Excell. Vtr. Excell. Excell.* contra Zoilos acerrimè defendant.

Qvæ cum ita ſeſe habeant Jovam T. O. T. Maximum ſupplicibus veneraturus precibus, velit *Vtras Illuſtrisſim. Excell. Excell. Vtras Excell. Excell.* ſoſpites conſtare & incolumes in Pylios annos usq; cum *Familiis Veſtris Illuſtrisſimis & Generoſisſimis*, easq; omni felicitatis genere beare, qvò Conſilia gravisſima Veſtra in totius Regionis utilitatem & ulterius incrementum nullo non tempore vergant; Interim de meliori me volo commendatisſimum. Valete, Vigete, Ridete & Favete! Dabam *Lubenæ è muſeo die Natalitis Auguſtisſimi & Invictisſimi Imperatoris noſtri Ioſephi* I. annos ante triginta primam hujus Macrocoſmi lucem aſpicientis, 26. Julij 1708.

*Veſtrarum Illuſtrisſimarum Excell. Excell.*
*Veſtrarum Excell. Excell.*

Subjectisſimo
*&*
Devotisſimo Clienti
Joanni Crügero, D.

## *Præloqvium.*

QVemadmodum Machina hydraulico-pneumatica ita conſtructa eſt, ut opus ſuum ex ſola virtute fabricæ ſuæ ad intentionem artificis abſolvat & nonnunqvam adeò concinne, ut hujus machinæ ignaris ſuſpicionem intus latitantis principii vitalis cujusdam excitare valeat: Sic qvoqve in machina microcoſmica anima, ut motus principium, operationes ſuas continuas habet & actiones tum naturales, vitales, tum eâdem alacritate complures animales agit: verum enimvero, qvia non rarò accidit, machinam ſupra laudatam macrocoſmicam curſum ſuum ob cauſas internas multas & impedimenta inſignia continuare adeoq; intentionem illius artificis ſemper perficere haud poſse, neminem qvoq; negaturum eſse confidimus, qvi animam corpori & rurſus compati animæ corpus, immobilitatem ſpirituum & inſignes ſanitatis mutationes inducere ſicq; morboſum ſtatum aſſignare, jamdudum ab *Ariſtotele* paſſim in libris id clare expoſitum audiverit. Id qvod pateat qvoqve in ægro noſtro catochico ab animi affectu, i. e. terrore talem morbum ad ſe trahente, qvô de bono cum Deo acturi ſumus. Fiat feliciter!

*Puer Conſulis pii, XIII. annorum, Temperamenti ſangvineo melancholici, habitus benè carnoſi die 14. Maij. 1707. vidit circa horam ferè decimam veſpertinam ſpectrum longum, & valde terret, ſtatim autem parentibus de iſto nil dicit, æſtimans, parum detrimenti illi fore hoc abominabile ſpectrum; qvoniam vero juſſu parentum die ſeqventi ille exeat domo ad nonnihil expediendum, incidit improviſo in lapides, excipiens haud parvum tuber & tumorem ſub axilla ſiniſtra; circa horam fere nonam alterius contabulationis in cubile aditurus eſt, & dum in medio ſcalarum geſtatoriarum pervenit, inſtar marmoreæ ſtatuæ confeſtim in greſſu permanet immotus, gelatus, & rigidus, nec mutat conſtrictus præſentem corporis habitum ſed ſubito veluti afflatus ſtat cum ferocitate oculorum, virginemq; Domi ipſius manus illi auxiliatrices porrigentem adſpicit, tamen ſine ſenſu, ſine motu. Poſtea, cum hoc affectu & accidente laboraret rurſus æ-*

*ger*

*ger jacebat in lecto, & occluſio genarum & aphonia utplurimum aderant, & ſi vel maxime auditus præſens videretur, qvippe poſt paroxyſmum ea, qvæ adſtantes loqvebantur, taliter qvaliter narrare poterat. Qvid ori inſerebatur, deglutiret, tamen membra prout illis flectebantur, eo ſitu fixa & rigida retinebant. Dolor dorſi acutus apparebat poſt paroxyſmum & motus convulſivi in manibus exiſtebant, illæſa tamen reſpiratione & pulſu. Qværebatur, qvinam eſſet affectus, reſpondebatur, catalepſi vel catoche laborare ægrum.*

# Reſolutio.

## §. I.

Ut hucusq; receptam in conſcribendis caſibus medicis noſtris methodum obſervemus, de vocis uſu primo ſtatim loco erimus ſoliciti, aliàs ἡ τῶν ὀνομάτων χρῆσις αραχθεῖσα καὶ τὴν πραγμάτων ἐπιταράττει γνῶσιν.

## §. II.

Aſt eruitur genuinus Thematis noſtri uſus è tri_ lici fonte philologicô, Etymologia, ſive derivatione No_ inis, Reſpectu hujus *Catelepſis ſ. Catoches* ſecun-

 dum

dum lexicographos qvam optime derivari videtur ἀπὸ τȣ̃ κατέχεσθαι detinere ſ. ἀπὸ τȣ̃ καταλαμβάνεσθαι, *prehendi, deprehendi*, qvod improviſum & inopinatum illorum, qvos corripuit, cauſatur caſum & Corpus gelu qvaſi rigidum, immotum & conſtrictum ſtat & prehendit.

## §. III.

Ægri enim ſubito deprehenſi & corrupti inſtar ſtatuæ eandem poſitionem membrorum retinent, qvam ante invaſionem hancce habebant, jacentes, ſedentes, ſtantes, ut hoc loco obſervatum fuit in ægro noſtro, ſcribentes, vel meditantes, & ſic porro in eorum ſitu & figura ſumma non ſine pertinacia perſiſtunt, ac ſi mutationibus magnis deditiι eſſent; oculi qvidem aperti ſunt, tamen non vident, aures non obtuſæ ſunt, tamen non accurate audiunt, adeoqve inter rariſſimos affectus præ cæteris omnibus merito jureqve numeratur.

## §. IV.

*Homonymia* qvoqve occurrit, dicitur alias Catoche, ſeu catalepſis principum puta functionum & ſenſuum externarum â qvibusdam congelatio & fixatio, qvia corpus gelu qvaſi, ut jam ſuperius diximus, immotum ſtat; fixatio autem, qvippe ſpiritus in cerebro & cerebello qvaſi figuntur motusqve illorum voluntarius vel aboletur, vel ad minimum diminuitur, & ſic totum Corpus etiam permanet fixum & torpidum.

§. V.

## §. V.

Synonymia, qvæ varia ſuggerit vocabula, ſiqvidem rariſſimus, horrendus & utplurimum lethalis eſt affectus, adeoqve θεῖόν τι divinum qvid, aut divinus qvaſi morbus dici poteſt; *Latini*, *Detentio*, *Deprehenſio*, *Congelatio*, *Fixatio appellitatur*, *Germ.* Die Ergreiffung / das Greiffen / das zurückhalten / oder das erſtarren qvoqve audiunt.

## §. VI.

Viſa nunc breviſſime *Onomatologia* ad Pragmatologiam porro acceſſum facimus. Eſto vero hujus affectus mirabilis definitio, qvam alii per deperditionem ſenſus, &c. *Galen. lib. 4. de L. A. 2. per ſpirituum inhibitionem, de muſcul. diſſect. c. 26.* per abolitionem, diminutionem & ſubitam prehenſionem tactus præcipue & motus voluntarii. *Sch. p. 184. Synopſ. Inſtit. Med.* alii aliter pro diverſa intentione & conceptu deſcripſere, *ſecundum B. Rolf. & Moebium* ſeqvens.

## §. VII.

*Catoche eſt repentina inſenſibilitas & immobilitas partium corporis infra caput poſitarum, cum imminutione facultatum principum,*

*ſalva manente reſpiratione & pulſu, dependens â Spirituum immobilitate.*

## §. VIII.

Ad ſymptomata mixta, in qvibus plures actiones animales ac interdum ipſa ratio ſimul læditur, morbum noſtrum Catochen retulimus haud immerito, qvod naturam ipſius hoc modo melius nobis imprimere potuerimus. Inſenſibilitatem & Immobilitatem, ſiqvidem in omnibus affectibus ſoporoſis adeſſe & ſaltim ut magis & minus differre, ſive illa proveniat Catoche ex victu, ſive ex animi pathematibus utplurimum certo nobis perſvaſimus; utut enim non negamus, Maſſam ſangvineam â craſi ſua legitima dejici & qvaſi diſtemperari. Qvalitatem igitur Heterogeneam & motum vitioſum Sangvineæ maſſæ in hoc affectu imprimi, ſana dictitat ratio.

## §. IX.

*Genus* proinde eſſe Inſenſibilitatem & Immobilitatem partium corporis, ſive oppreſſionem facultatum principum, tactus & motus voluntarii, omnes haud diſſentiunt, ne dicamus de aliis ſenſibus, tamen diverſo gradu, abolentur enim in conſummata, ex parte maxima in debili & imperfecta imminuunter, depravantur autem, cum affectus non amplius ſit ſimplex, ſed compoſitus & variis ſymptomatibus complicitus graviſſimis, licet oppreſſio facultatum principum animalium, ratione inhæſionis, generationis & accidentium varia exiſtat, omnis tamen ſive calida, ſive frigida, ſive mixta â ſangvinis p. n. ſtatu eſt depromenda.

§. X

## §. X.

Dicitur autem Inſenſibilitas & Immobilitas partium corporis, verbo, oppreſſio facultatum principum, & ſenſus & motus voluntarii cum epitheto *repentina* ratione aliorum morborum ſoporoſorum, ut cari, lethargi, epilepſiæ, catarrhi ſuffocativi, & ratione accidentium & â poſteriori, qvia eſt mali moris, affectus rariſſimi, hinc non immerito *Henr. ab Heer in obſervat. refutat, Nollentem*, qvod ſe plures, qvam mille Catalepticos vidiſſe gloriatur, tamqve crudelis tam mirabilis magisqve ſtupendi morbi inter alios morbos, qvi ſacram Palladis artem infeſtare conſveverunt, nullus fere occurrit, qvam iſta Catoche, qvare non raro decipit ægrum partim, partim qvoqve medicum tali affectui adhuc ignarum, & adſtantes, qvi, qvando talem ægrum vident, certo certius exiſtimant, eum eſſe raptum ad contemplanda cœleſtia & qvod loqvuntur cum DEO & Angelis, *vid. Gord. L. M. part. 2 cap. 15.* Non autem ſemper loqvi poſſunt & omnia videre, qvæ tamen optime audiunt verba facta; non Deſiderium cibandi flagrant & poſtulant, cum tamen, ſi ori inſertur cibus, deglutiant eum.

## §. XI.

*Subjectum Principale* non immerito cerebrum conſtituit, non qvatenus eſt ſubſtantia, ſed qvatenus habet ſpiritus animales & humores, cum in hoc malo ejusdem

dem operationes ſeqvantur deterrimæ. Cujuscunqve igitur viſceris operationes & functiones læſæ ſunt, illud ipſum qvoqve læſum eſt, jam vero pleraqve catalepſi ſupervenientia Symptomata de cerebro affecto teſtantur, qvæqve extant remedia non tam ad alias partes, qvam principaliter & per ſe ad cerebrum purgandum & roborandum diriguntur.

## §. XII.

Cerebrum itaqve primario, *monente paſſim Galeno l. 3. de loc. affect. cap. 10.* reliqvæ vero partes & inter illas Cor *ſecundario*, per κοινωνίαν, communicationem & κατὰ συμβεβηκὸς *per accidens* afficiuntur, ſi qvando totius corporis nervorum actio vitioſa redditur, ipſorum principium affectum eſſe conſtat, & alibi, qvandocunqve inqvit, partes omnes, qvæ ab imo principio dependent, ſimul afficiuntur, originem mali ex principio ipſo accerſere oportet.

## §. XIII.

Qvænam autem in ſpecie cerebri pars in hoc affectu ſtupendo afficiatur, ſententia non una eſt autorum, qvia nonnulli magis anticam, qvidam poſticam, alii rurſus mediam accuſant regionem cerebri. Verum enim vero hodie rejectis & exploſis Hypotheſibus de ſedibus facultatum cerebri diſcriminatis fictis, qvamcunqve cerebri & cerebelli partem, tum interiorem, tum exteriorem, tum lateralem, pariterqve interiorem vel poſteriorem, qvin & meninges, verbo, cerebrum totum, ut ſuperius dictum

dictum fuit, ſedem mali hujus præbere ſtatuimus, â qvo ſangvis & animales Spiritus opprimuntur.

## §. XIV.

*Subjectum adæqvatum* eſt totum Corpus humanum, qvod in ſtatu ſ. n. Spiritibus animalibus ex officina ſuo cerebro per nervos libere influentibus, animalium operationum integritatem præ ſe ferens; in ſtatu autem præternaturali illis qvacunq; ex cauſa in hôc deficientibus, earundem imminutionem & oppreſsionem qvidem, aſt non ſuppreſsionem ſentiens, cauſam & locum digito veluti monſtrat.

## §. XV.

Spirituum autem animalium oppreſsio non alia ratione fieri poſse videtur, qvam ſi vel illi torpeant, vel eorum motus & influxus imminuitur. Torpere enim videntur, ubi craſsi & pituitoſi qvid iis adhæret, ex ſerô, qvod laxatis Cerebri poris cum ipſis jungitur: Narcotici & ſulphur ei fixi ſiqvidem & opiati ſimul qvid ſine cauſa inſigni comminiſci, rectæ rationi haud videtur conſentaneum & congruum; Itaq; cum nulla hujus Rei adſint indicia, præter hæc bina vero nihil eorum motionem retardare, illosqve ſegnoires & minus mobiles reddere aptum natum ſit, adjunctas illas craſsiores particulas & vitioſas id omne efficere ſtatuendum eſt.

## §. XVI.

Qvodnam vero ex binis reliqvis poſsit accuſari excluſa frigiditate, difficulter advertendum eſt. Ad Torporem ſeu oppreſsionem qvidem levem inducendum adhæſio particularum craſsiorum, ſive Spiritus animales torpidiores

pidiores & ſegniores facti ſuffecerint, verum an tantam oppreſsionem, qvanta in hoc affectu obſervatur, efficere qveant, eſt difficile dicere, qvia non tantum oppreſsionem, ſed qvoq; imminutionem poſuimus.

## §. XVII.

Sine ulteriorum verborum ambagibus progreſſum facimus ad *immediatam cauſam*, qvam in definitione diximus eſſe ſpirituum animalium im̃obilitatem. Siqvidem Autores plane inter ſeſe non conveniunt, *Sennertus* qvoqve immobilitatem qvidem, aſt congelationem & fixationem ſpirituum animalium imaginationi & menti inſervientium cauſam im̃ediatam & proximam eſſe aſſerit, eamqve im̃obilitatem excitari â corpore fixativo & congelante, vel vim talem figendi habente, velqvoqve, ut rectius loqvar ſulphur ea fixa & narcotica vi ſpiritus animales figente. Nos putamus ſpiritus animales â vapore iſto ſupra dicto non plane congelari, ut non nulli volunt, ſed conſtringi & im̃obiles hinc reddi, qvoniam in corpore vivente talis frigiditas non datur, qvæ inſtar frigoris Hyberni in cerebro ſpiritus coagulet & congrumeſcentiam faciat. Aſt qvomodo & qva ratione vapor iſte catochen excitat, ἄῤῥητον eſſe videtur & explicatu difficile, modum cauſandi in profundo latere, & captum humanum ingenii excedere, confitendumq; qvam lubentiſſime θεῖόν τι ſubeſſe cum *Melch. Sebiz. ſpec. Med. pr. part. 2. ſect. 2. cap. 21.* exiſtimamus. E contra *Galenus 2. aph. 3.* cauſam immediatam catalepſis, ſive catoches eſſe ſcribit Intemperiem

periem frigidam & ſiccam cerebri; in ſententia cum Sennerto utplurimum manemus, & dicimus cum *Rolf. de Affectibus ſoporif. & Mezgero Diſſert. de ſangvin. in circul. motu part. 34. Theſ. 24.* Circa ſoporiferos affectus negotium ſupereſt intricatiſſimum, cum nulla apud Medicos doctrina hac ipſa ſit magis fuſa.

## §. XVIII.

*Cauſæ mediatæ* proximiores ſunt humores, obſtructiones & interceptiones cauſantes, & qvantitate, qvalitate & motu peccantes; peccant enim (1.) *qvantitate*, qvando major eſt fluxus in ſpiritus animales & cum illis commiſtio fit, adeoqve ea copia abſumuntur & ulterius ad actiones rite vel non ſufficienter obeundas generantur, vel licet generentur, præter modum tamen diſſipantur, aut alio modo abſumuntnr, & opprimuntur. Defectum ſpirituum animalium inducunt hi Humores Heterogenei, qvando in illis generatio ſpirituum non tantum impeditur, ſed qvoqve magna ex parte imminuitur ob particulas ſulphureas, ſalino-volatiles & aereas deficientes, qvæ alias ſpiritibus materiam largiuntur, adeoqve ob partes ſulphureas fixas & narcoticas inducuntur in iſtis ſpiritibus grumeſcentiæ, obſtructiones, & hinc ſenſus & motus vel abolitio, vel, ut hoc loco imminutio.

## §. XIX.

*Qvalitate* (2.) peccant humores tartarei, cor-

rupti,fixi,lenti,acidi,verbo excrementii ad vitioſã ſangvinis & hinc ſpirituum generationẽ ſymbolũ ſuum conferentes; qva propter ſangvine ſpiritũ generationi dicato ſcatente tali humore corrupto ſpiritus talem facile inducere indolem bephiloſophatur *Franciſcus Sylvius*, ſic enim ſangvine infecto, ſpiritus primum vitales, poſtmodum vero animales inficiuntur, in cerebro autem vitium hoc coagmentatur, hinc ſtaſis,immobilitas illorum & per conſeqvens,catalepſis oriatur neceſſe eſt.

§. XX.

*Motu* (3.) peccant humores iſti heterogenei, qvemadmodum enim minori gradu hæc immobilitas ſpirituum in melancholia apparet, qvando ab humoribus heterogeneis ſpiritus alias per naturam puriſſimi, ſubtiliſſimi, mobiles, activi & ætherei, ab aerea ſua & ſeſe facile expandente volatili natura degenerantur in terream, fixam qvaſi, craſſam & difficulter mobilem, acidam & vappeſcentem; ita majori gradu hæc qvaſi immobilitas ſpirituum obſervatur in catoche, ubi ſpiritibus ita figuntur, conſtringuntur, & qvaſi ſubito congelantur, ut in qvo ſtatu ægrum deprehenderint, vigilantem, ſtantem, ſedentem, ſcribentem, meditantem, legentem, bibentem, cibantem, laborantem, & ſic porro, in eo immotum teneant & rigidum, ſenſibus qvidem integris, ſed ad ea, qvæ extra ſunt, percipiſenda inidoneis. In ægro noſtro id obſervatum eſt, qvod prima vice, currentem hic morbus tenuerit immotum & rigidum.

§. XXI.

Si enim Cauſam hujus motus deficientis haud neſcire

ſcire velimus, non incongruum nobis videtur, qvando ſtatuamus ſubitaneam conſternationem & ſtupefactionem, ne dicamus de immobilitate ſpirituum ab intrinſeca qvadam cauſa proficiſci, nimirum ab acido & narcotico qvodam ſpiritus figente, ut ſatis ſupra illud eſt illuſtratum, eosqve concentrante, præſertim, cum æger noſter temperamento ſangvineo & melancholico gaudeat, ſimul & ſic occaſionem immobilitati ſpirituum animalium majorem præbeant, ſi itaqve non mirandum nobis venit qvoad interna, tanto minus qvoad externa, qvando attonitos, fixos & ſtupefactos nos reddant ea, qvæ eveniunt improviſa & inopinata.

## §. XXII.

Conſideratis Cauſa immediata & mediatis proximioribus ad remotiores Naturales, Non Naturales, & Præternaturales ut accedamus, ordo reqvirit.

## §. XXIII.

*Naturales* ſunt Temperamentum in ægroto noſtro ſangvineo-melancholicum, qvod aptiſſimum eſt ad hunc morbum qvoqve rariſſimum producendum; ſi enim ſangvis fit acris, acidus, vitrio latusqve, facili negotio ſpiritus animales figi poſſunt, præcipue autem melanchocum Temperamentum maxima in culpa eſt, & huic malo plurimum contribuit, qvia gradus tantum in Melancholia differt â Catoche qvoad Cauſas internas.

## §. XXIV.

*Non Naturales* autem ſunt Subſtantia, Qvantitate, Qvalitate & utendi modo peccantes ſex Res

Non naturales. *Aër craſſus, denſus*, nebuloſus, qvi humores incraſſat, & grumeſcentiam facit, ſpiritus animales & vitales obſcurat, Sangvinem & Humores denſat & labefactat. *Pluvioſus & Nebuloſus*, qvi ſpiritus tenebricoſos facit, qvo poſtea non bene difflari poſſint.

## §. XXV.

*Cibus* frigidus & flatulentus, difficulter concoctus, ut caro inprimis ſvilla & adeps ejus, qvi nervorum poros opprimit, flatus generat, & natura caput gravat, & vaporibus replet. Pertinent huc medicamenta opium, mandragora, hyoſciamus aliaqve narcotica & Spiritus animales opprimentia, qvæ torporem, & immobilitatem ſpiritum animalium & conſeqventer hunc affectum inducunt. Potus multus, qvi ſecund. *Galen. comm. 3. lib. 3. de popul morb.* nervis & cerebro nocet. Vinum qvoqve recentia, muſtum, mulſum fermentationem nimiam cauſant, vapores ad Caput deferunt, ſpiritus animales obnubilant & qvaſi concentrant, adeoqve officii ſui & activitatis immemores reddunt & immobiles, & hoc malum rariſſimum, imo qvoqve lethale producunt. Acida frigida non ſunt de nihilo æſtimanda, nervis & cerebro inimica, ſpiritus figunt, figendo caput gravant, gravando affectum huncce ſoporoſum & alia mala cum ſymptomatibus graviſſimis inducunt.

§. XXVI.

## §. XXVI.

*Somnus excedens* ſenſuum mentisqve vires immobilitate debilitat, calorem obtundit, ſpiritus reddit animales immotos & oppreſſos, functiones qvoad externa præcipue tactus & motus voluntarii infringit & certum per tempus retro tenet, & ſic acidos Humores accumulat & acidos. *Vigiliæ immoderatæ* vires Corporis labefactant & perdunt, cruditates in Ventriculo pariunt, qvæ efficiunt, ut cerebri & Senſuum exinde functiones & operationes debilitentur, ſangvinis & ſpirituum impuritas & grumeſcentia cauſetur, hinc obſtructio vel immobilitas illorum in meatibus cerebri & conſeqventer Catoche inducatur.

## §. XXVII.

*Motus* intempeſtivus vires proſternit, corpus langvidum reddit, calorem nativum extingvit & appetentiam debilitat. Qvies qvoqve immodica calorem debilitat, ſpiritus animales reddit ſtupefactos, attonitos, rigidos & immobiles, caput humiditate inducta ſuperflua replet.

## §. XXVIII.

*Excreta & Retenta* coctiones perturbant, unde noxii caput ferientes aſcendunt humores & ibi cumulant, cumulando cerebri poros obſtruunt, obſtruendo immobilitatem ſpirituum animalium inducunt, & functiones & facultates principes imminuunt.

## §. XXIX.

*Animi Pathemata* multum conferunt, naturalem corporis ſtatum obterunt, ſangvinem & ſpiritus vitiant, vitiando facultates & functiones principes perturbant & pervertunt, animum ê ſtatione dejiciunt & totum corpus qvaſi reddunt im̃obilem, oculorum ferocitatem inferunt, aliaqve mala qvam plurima, ut iram, terrorem præcipue inducunt, qvia in ægro noſtro temperamentum melancholicum prædominat.

## §. XXX.

Ne dicamus de moerere, qvi cauſa fuit, ut catalepſi ſive Catoche laborarint multi, tantum Hiſtoriam de puella qvadam 15. an̄orum refert *Rondelet. libr. Meth. medend. cap. 20.* qvæ juveni cuidam nupſerat, qvem parum amabat; cum eo vixiſſe tantum octo dies, anteqvam præ moerore Catoche corriperetur. Ratione autem hujus affectus in Domum patris rediiſſe, in qva hoc morbo nunqvam vexabatur, niſi cum de marito cogitaret, vel mentionem de eo fieri audiret, vel videret, aut etiam ſi illa neſciente ad illam maritus veniret, priusqvam illum audiret. Qvod ſi eſſet in via geſtans hydram aqvæ eam deponebat & per aliqvot horas in eo ſtatu remanebat ſedens vel decumbens ore & oculis apertis, ſine ſenſu & motu aliqvo, niſi qvod muſculi ventris & coſtarum infernarum nonnihil moverentur. De ſtudio ſimiliter diſciplinarum aſſiduo & fatigatione *Galen. Comment. in libr. 1. prorhet. Hippocrat. 56. ſcribit,*

qven-

qvendam ex condiſcipulis ſuis catalepſi correptum eſſe, cum literis valde incumberet, jacuiſſe veluti lignum qvaſi inflexum, rigidum atq; extenſum, oculis apertis, ita aſpexiſse ad ſtantes, ut ne conniveret qvidem, nil tamen fuiſse locutum. Verum exuſcitatum retuliſse, ſe paroxyſmi tempore verba illorum audiiſse, qvanqvam non evidenter & clare perfecteq; omnes ſeſe conſpexiſse, ita, ut qvorundam actiones exponeret, ſed neq; loqvi, neq; ullum membrum movere potuiſse; qvare malum hoc eſſe rarum, cujus admiratione ſpectatores obſtupeſcant, inqvit, *Fernelius lib. 5. Patholog. cap. 2.*

## §. XXXI.

*Præternaturales* non infimum locum habent, ut ſunt contuſiones, vel ictus capitis, qvæ actiones animales turbare poſſunt, juxta *Fernelium lib. 5. patholog. c. 2.* qvi dicit, induci affectus ſoporoſos & inter illos qvoq; catalepſin cerebro ictu vel caſu vehementius concuſſo; A Compreſſione Cranii ab incauta trepanatione, *referente Zacuto Luſ prax. Hiſt. lib. 1. pag. 173.* hâc ipſâ enim iter ſpiritibus præcluditur animalibus. A concusſione cerebri *vid aph. 58. lib 7. Hippocrat.* Ὁ κόσοισι δ᾽ ἂν ὁ ἐγκέφαλος σεισθῇ ὑπὸ τινὸς προφάσιος ἀνάγκη ἀφώνους γινέσθαι παραχρῆμα. *Qvibus ab externa aliqva cauſa valide concuſſum fuerit cerebrum, hos protinus mutus fieri neceſse eſt*; A Moerore, ut

ſupra allegavimus; Ab Epilepſia qvoq; oriri Catochen obſervavimus.

## §. XXXII.

A talibus & tantis Cauſis productus affectus, non mirum eſt, qvod ſeqventia poſt ſe traxerit Symptomata, ut (1) *Membra totius corporis alias flexibilia fuerunt immota & rigida inſtar ligni prorſus inflexi.* (2) *Oculorum ferocitas.* (3) *Aphonia,* & (4) *Occluſio genarum*, qvæ ob Spiritus animales functionibus mentis & motus obeundis alias intentos vim ſulphuream fixantem, & narcoticam habentes cerebrumq; impetentes, in ipſiusq; nervorum tunicas præſertim poſticas ſe inſinuantes & illas ſimul opprimentes, ibi ſiſtentes & vapore aliqvo fixato coagulationem in ſeipſis cauſantes, in omnia qvoq; membra emittentes, & activitatem in illis denegantes exorta ſunt.

## §. XXXIII.

Nam reqviruntur ad idoneum motus inſtrumentum duæ conditiones; una ut ſenſum polleat, alia ut impulſum edat, qvarum neutra ſine altera poteſt conſiſtere, ad ſentiendum vero mollitudo, excogitavit natura rationem, qva utramq; mirifice coagmentaret: Conjunxit igitur ligamentum, qvod aliqvantulum eſt diutius cum nervo, qvi mollior & laxior eſt; & utrumq;, id eſt, Ligamentum & nervum in minutas partes qvaſi ſecuit, & carne nervis arteriisqve implicuit, qvæ coacervatio muſculus dicitur; atqve hic à Philoſophis & Medicis traditur inſtrumen-

men-

mentum virtutis motivæ, qvod tam late in animantium corporibus diffunditur, qvàm late patent membra, qvæ ad arbitrarium motum ſubeundum idonea ſunt. Aſt neqvibit motoria facultas hoc uti inſtrnmento, niſi id congruis qvalitatibus imbutum ſit, qvarum defectu interdum membra exareſcunt, motuq; omni deſtituuntur, opus etiam eſt, ut membra perenni animalium Spirituum affluxu foveantur, cujus rei illud præter alia indicium habetur, qvod in animi deliqvio, mœrore & timore vehementi corpus ſuſtinere neqvimus, Spiritu animali, qvi membra fulciebat, ê toto corpore ad cerebrum confluente & ibi naturam & vim ſulphuream fixam & narcoticam attrahente ſimulq; nervorum tunicas conſtipante & immobilitatem inducente, qvare & in cauſa eſt, ut, ſi moveas brachium ſurſum, manſerit elevatum, aut ſi manus & pedes moveas, ad qvem locum motus ille factus, ibi manus vel pes immobilis jacuerit & rigidus; cum autem illud verum, imò veriſſimum ſit, qvod ſubitò & citò fit, ſubitò pereat nec diu duret; ita qvoq; in hoc malo talis immobilitas partium corporis infra caput poſitarum conſtanter perſeverare haud poteſt, qvippe Spiritus animales intra duas vel ad ſummum tres horas iterum fluxum ſuum mobilem per poros nervorum cerebri debitè habent & officii ſui memores exiſtunt.

## §. XXXIV.

*Deglutiebat æger*, qvid ori inſerebatur, fit qvoqve ſæpe numero mente non attendente, vel ſi mens attendat, animadvertere tamen nequit, tanqvam ſpiritus animales non præſentes esſent, & uniti cum corpore. Jmpoſito enim cibo

gulæ noſtro, ſive novimus & anima non imperante, cum deglutimus adeo, ut magis videatur authomatica, qvam mentis imperio ſubjecta, *Eraſiſtrati ex Galeno libr. nat. facul. cap. 16.* opinio adducitur, â ſolo inquit, impulſu in ore facto in ventriculum fieri deglutitionem, vid. qvoqve *Carteſ. §. 11. & 12. de illa.*

## § XXXV.

*Audit etiam æger adſtantium ſermones* in paroxyſmo; aſt non loqvi poteſt audita, niſi poſt paroxyſimum, non clare & proprie, ſed improprie, tamen plurima verba, qvia Spiritus animales, impreſsionem niſi in totum vis narcotia fixativa & ſulphurea circundederit illam, cauſavit, hinc ſpiritus conqvaſſaverit, tremulumq; in illis qvaſi induxerit reciprocatione ſua motum adeo, ut ſentiat mens juncta presſioni in momento, & cerebro ſimul familiaria maneant audita, & eſſet qvaſi poſt ſomnum reminiſcentia.

## § XXXVI.

*Motus Convulſivi manuum*, qvi ſunt ſpecies Epilepſiæ, poſt paroxyſmum ſeſe exhibent, ob humores nimirum acidos, ſalſos & pituitoſos partim, partim qvoqve ob repletionem nervoſarum partium nimiam, qvare ob ſpiritus nervoſas & membranoſas partes in manibus inprimis vellicantes, ſicuti *Hyppocrates* ait, motus convulſivos, vel convulſionem minorem etiam fieri vel ex repletione, vel inanitione; Et *Galen. lib. 12. method.*

med.

*med. cap. ult.* ſcribit ſæpenumero, Convulſionem incidere vel ex repletione nervoſæ alicujus partis, vel ex mordente & tenui humore, qvi nervoſum corpus rodat.

## § XXXVII.

*Sine reſpiratione læſa*, qvia reſpiratio non ſimpliciter & καθ' ἐξοχὴν actio animalis eſt, ſed vitalis qvoqve, id qvod ex motione pulmonum videndum nobis venit & thoracis simul; actionem enim non in cerebro, ut hic affectus, ſed in medio ventre, pulmonibus cum diaphragmate aliisq; partibus adjacentibus & reſpondentibus habet; Idem dictum eſto de *Pulſu*, qvi itidem â facultate vitali, non autem animali perficitur, læſa enim facultate vitali, non ſeqvitur ſemper lædi animalem, & vice verſa, læſa animali, non ſemper & ſtatim lædi vitalem ſeqvela eſt, Homo enim ſine vitæ periculo reſpiratione carere & pulſu æq; poteſt, qvod autem non intelligi poſsit & dici de Spirituum animalium motibus depravatis & im̃inutis.

## §. XXXIIX

*Differentias* hujus affectus, qvod ſi ratione ordinis conſiderare velimus, reſpectu *Generis*, alia Catalepſis eſt ſimplex, alia compoſita; alia ſine delirio, alia cum delirio: alia cum febre, alia ſine febre, alia intenſa, alia remiſsa. *Reſpectu Subjecti* alia fit per eſſentiam, quæ idiopathica dicitur & generatur in ipſo cerebro; alia per conſenſum & com̃unicationem, qvæ ſympathica appellatur, nutriturq; è ventriculo aliisqve partibus.

 Cau-

*Cauſarum reſpectu* tot mali hujus rarisſimi differentiæ conſtitui poſsunt, qvot cauſæ hanc cotochen producunt. Secundum *Rolfincium* alia eſt pituitoſa, alia melancholica, vel qvæ ab humore pituitoſo & melancholico cerebri oritur, addere qvoqve poſsum, aliam eſse ab animi conſternatione, aliam â terrore.

## §. XXXIX.

Seqvuntur Signa Diagnoſtica, qvæ petuntur vel ab eſſentialiter morbo Jnhærentibus, vel qvæ ex necesſitate ea inſeqvuntur. Horum alia ſunt generis, alia Subjecti, alia Cauſæ. *Reſpectu Generis* in ſimplici adeſt ſenſus & motus voluntarii imminutio, qvod ſubito hæc homines invadat, motus autem plus qvam ſenſus afficiatur; ita rigida ſint membra, ut ne inflecti posſint, qvemadmodum *Buchananus* refert, qvendam in mediis ſcalis adſcendentem ſubito ſtupore correptum adeo gradibus adhæſiſse, ut nec ulla ratione divelli potuiſset ſicq; ſeqventibus viam præcluſisſet; Noſter ægrotus ſine delirio fuit, immotus jacuit in lecto, totum corpus & caput flectere neqviit ferè per trium horarum ſpatium ſine loqvela, licét poſtea & qvidem poſt paroxyſmum omnia dicta ab adſtantibus narrare potuerit, antea tamen verba facere impotens fuit: Oculi erant aperti & feroces, pulſus aderat vel videbatur naturalis, reſpiratio adhuc libera, aberat febris: Addunt qvidam, qvod cataleptici disſipata & materia asſumta perfrigerante, cerebrum aperiente nervos & liberante fixatos ſpiritus ad priſtinum redeant ſtatum. In Compoſita verò delirium adeſt, comitantur illam ſigna apoplec-

poplecticorum, comatoſorum, vertiginoſorum, epilepticorum, ſyncopticorum.

## §. XL.

Verumenimvero ab his diſtingvitur â *Comate* puta, ſive *Lethargo,* qvòd hic ſemper febrem habeat conjunctam, qvæ ſemper mitis & freqvens ægri etiam lethargici reſpondeant, imò ſomnus profundus nimis adeſt, qvô carent cataleptici. Ab *Epilepſia*, eſt enim affectus, inter epilepſiam & apoplexiam medius, catalepſin hanc diſtingvunt motus convulſivi univerſales & ſpuma ante os, qvæ in hac qvidem particulariter, ſed raro deprehenduntur, in ægro noſtro tantum manus erant convulſivæ, omisſis reliqvis partibus corporis, qvæ exiſtebant attonitæ, ſtupefactæ & rigidæ. Pulſus etiam in epilepticis major eſse ſolet, qvam antea fuit, qvod autem in catochicis contrario modo ſeſe habet. Humores in epilepticis ſemper mobiles, eccentrici & agitati ſunt, contrarium in hoc affectu, ſunt enim oppresſi, concentrati qvaſi & immobiles. Ratio ex parte manet integra, nec phantaſia ferias agit, ſed ſæpè eorum, qvæ circa ægros ab adſtantibus dicta vel geſta ſunt, poſt paroxyſmum meminerunt & narrant, qvod ab epilepticis non eſt expectandum; ſubito & cum impetu in terram proſternuntur epileptici, & ſenſu & intellectu orbi, variis motibus hinc inde agitant corpus, capite, dorſo, brachiis & pedibus qvævis obvia, ut parietes, terram ſtrataq; concutiunt & pulſant, oculi pervertuntur, dentes conſtringuntur, ut ſæpè lingvam præmordeant, digitos coarctant pol-

pollicem in manu abſcondentes & ad volam retrahentes, urina, feces alvi, ſemen ipſum involuntariè excernitur; cataleptici nulla ſigna horum recenſitorum habent, niſi, qvod ſubito & cum impetu aliqvando in terram cadant & jaceant qvidem, ut pars ligni ſine motu, dentes qvoqve nonnunqvam in illis conſtringi obſervatum fuit.

## § XLI.

*A Vertigine* etiam, qvia interruptus & inordinatus ſpirituum animalium motus eſt, qvi facit, ut objecta exteriora & cumulare, & rotari & circumagi videantur. Impreſſiones non ſolum & ſimulacra hujus vel illius objecti recipiuntur, ſed qvoqve retinentur â ſpiritibus animalibus ob vim elaſticam & ſummè expanſivam in momento & inſtar lucidæ flammæ â cerebrô nervos irradiantibus, licèt abſint tales res, unde etiam, ſi vel maximè oculi in vertigine claudantur talis circumgyratio objectorum aliqvandiu permanet; In Catoche verò fiunt tales circumgyrationes objectorum in oculis minime, ſed multo potius ſpiritus ibi videntur ferociores & qvaſi immobiles, oculi ſunt aperti, nec tamen vident; qvod in vertiginoſis videant qvidem, ſed non recte; in vertiginoſis in terram proſternuntur cum ſenſu & motu; aſt contrarium ſeſe fermè habet cum catalepticis, vertigo haud tam periculoſa eſt, qvam catalepsis; non tamdiu iſta duret, qvam huc; ſymptomata majora & graviora recenſentur in Catoche, qvam in vertiginoſo affectu.

## §. XLII.

*Ab Apoplexia* differt illa, qvod ibi nullus ſter-

tor

tor percipiatur, neqve plenaria ſenſus & motus privatio, ut in hac fieri ſolet, accidat; In apoplecticis ſemper læſio reſpirationis præſens eſt, neq; excitentur illi, niſi ſolvatur morbus: repentina fiat omnium actionum animalium abolitio, afflicta una reſpiratione, in catalepticis ſalva & illæſa eſt reſpiratio, & ægri excitentur morbo continuato, repentina qvidem fit imminutio facultatum principum, inſenſibilitas & immobilitas partium corporis infra caput poſitarum, ut & immobilitas actionum animalium, non autem abolitio, redeant enim in catalepticis ſtatim actiones animales; in apoplecticis autem pereunt in totum & abolentur.

## §. XLIII.

*A Syncope* diſcriminat Catoche, qvia enim in hâc pulſus eſt ſanorum æmulus, & faciei color conſpicitur floridus & vividus; In illa verò ſunt pulſus obſcuri, langvidi, facies adeſt cadaveroſa, i. e. Nares acutæ adſunt, oculi concavi, tempora collapſa, auriculæ frigidæ & contractæ, auriumqve lobi inverſi, qvin cutis circa frontem dura tum circumtenta & arida, colorqve totius faciei pallidus aut eſt niger, & lividus & plumbeus. In ſyncope ſudores frigidi exprimuntur: in catalepticis non item.

## §. XLIV.

*Reſpectu Subjecti* Catochen deſignabunt cerebri intemperies calida & humida, qvæ ad generandum hunc affectum aptiſſima eſt, dum facile materia calida opprimi poteſt in cerebro ab humido prævalente & prædominante propter particulas fixas, acidas & vaporoſas

qvare fit, ut ſtaſis vel immobilitas ſpirituum animalium reddatur, illiqve non amplius in membranoſam ſubſtantiam ſpinalis medullæ violenter tenſam influere & activitates & mobilitates exercere adeoqve officio ſuo ſatisfacere qveant; Vel ſi oppreſſa eſt ordinaria evacuatio cerebri per nares, palatum & aures; Vel præceſſit morbus aliqvis capitis, ictus, vulnus, phrenitis, ſymptomata, ſive qvæ per conſenſum fit ex propriis partium reliqvarum, ut uteri, hypochondriorum, inteſtinorum, ipſarumqve externarum partium ſymptomatibus, elici poteſt: Vel ſi ægri cacochimici ſunt, qvorum ſigna ex ſuis locis erui hucqve referri debent.

## §. XLV.

*Cauſarum reſpectu.* A pituitoſis & fixativis vaporibus in cerebro ſtagnantibus & immobilitatem cauſantibus, affectus ſoporoſos catochen ſ. catalepſin præſertim produci teſtantur ætas juvenilis in ægro noſtro, regio & tempeſtas frigida & humida, conſvetæ per nares humorum excrementitiorum ſuppreſſiones, pulſus ſunt molles, tumeſcunt palpebræ & facies, caput torpidum graveſcit, præceſſit victus generandæ pituitæ aptus, ut caro ſuilla & adeps ejus, qvarum æger noſter freqventer & lubenter comedit. Si â ſangvine Catalepſin generare ſignificabunt diſpoſitio plethorica, rubor faciei & oculorum æſtus circa caput inſolentior aliaqve ſigna plura. Si â terrore, ut videtur hic in ægro â ſpectro qvodam, qvod inſpexit improviſo, & poſtea illud deſcripſit adſtantibus.

§. XLVI.

## §. XLVI.

Pedem figimus ad Prognoſtica Signa; alia ſalutem & mortem: alia brevitatem & longitudinem: alia modum Eventus catalepſis detegunt. *Salutis & mortis reſpectu Generis*: Affectus periculoſiſſimus eſt & ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ utplurimum *lethalis*: non autem per ſe lethalis eſt, qvemadmodum *Dodonæus* vult, ſi nimirum bis invadit. Qvi repente ſanos corripit, maximâ ex parte curantur, qvi vero cum virium imbecillitate morbis aliis ſuccedit, incurabilis fere exiſtit, ſunt verba *Rolfincii*. Qvò major, freqventior & profundior, â qvo æger difficilius expergiſcitur, eo majus vitæ periculum portendit. Lethalis autem affectus fit, ſi vel illi ſuperveniunt apoplexia, epilepſia & motus convulſivi, morbi periculoſiſſimi & graviſſimi.

## §. XLVII.

*Ratione Subjecti*, Catalepſis, qvæ per eſſentiam exiſtit, magis periculoſa eſt, qvam illa per conſenſum vel ſympathiam, qvæ â partibus elevatis, vaporoſis & ſulphureis fixatis regiouum inferiorum oritur. Deterior, ſi cerebrum ipſum, qvam ipſos meatus tenet. Facilius curatur in juventute, qvam pueritia, vires enim in hac adhuc ſunt teneriores, in iſta vero jam conſtantes.

## §. XLIIX.

*Cauſarum reſpectu*: Qvò magis enim ad cali-

ditatem & ſiccitatem vergit; eò melius ſignum; qvò ad frigiditatem & humiditatem, utplurimum & non rarò lethale indicium, cum propter caloris oppreſſionem & ſubdominium, tum ob debilem facultatis expultricis per os vel nares expulſionem. Qvò fixiores & immobiliores in meatibus cerebri ſunt ſpiritus animales, eò periculoſior eſt hic affectus & inſenſibiles magis exiſtunt functiones eorum.

## §. XLIX.

*Longitudinis & Brevitatis. Catoche, vel Catalepſis* eſt morbus longus ratione apoplexiæ & epilepſiæ, præcipue in hâc ultima ob repetitum innumero paroxyſmum; brevis autem ratione epilepſiæ qvoad paroxyſmum. In ægro noſtro per 14. dierum ſpatium duravit & poſtea ille vitam cum morte commutavit.

## §. L.

*Mod. Eventus* ad ſalutem terminat viribus vitalibus non proſtratis. Vel ſi humores fixativi per ſternutatoria ad nares ſic afferri poſſunt, ut tenuiores fiant: Vel ſi in plethoricis per hæmorrhagiam narium reſolvitur. Ad mortem tendit virium proſtratione repentina; Terminatur autem aliqvando ad apoplexiam juxta *Rolfincium*, ad epilepſiam aliqvando; nonnunqvam in Lethargum, ceu animadvertit *Dodonæus in exempl. obſervat. Medic. cap.* 7. nonnunqvam terminatur ad variolas cum interitu ægri hæc catoche.

§. LI.

## §. LI.

Ad methodum medendi hujus affectus rariſſimi & periculoſiſſimi ut accedamus, ordo reqvirit. Obſervatur autem hæc per rationem & experientiam confirmatam, partibusqve duabus, Indicationibus & materiâ auxiliorum comprehenſam; Indicationes igitur eſſe triplices ſtatuitur â Medicis, θεραπευτικὴν, *curatoriam*, προφυλακτικὴν, *præſervatoriam*, & ζωτικὴν *vitalem*.

## §. LII.

*Curatoria* morbum, qvi in Catoche f. catalepſi concurrit, reſpicit. Eſt ille affectus cerebri in ægro noſtro eſſentialis, ſive qvi per eſſentiam fit, qvippe humores heterogenei ſpiritibus animalibus in cerebro commiſti immobilitatem cauſſant illorum & imminutionem facultatum principum reddunt, adeoqve contraria indicant, nempe per alterantia, humores enim craſſi, viſcidi, pituitoſi ſunt attenuandi, aperiendi, frigidi calidis debellandi, ſuperflui exſiccandi, & per ſternutatoria à cerebro eliminandi.

## §. LIII.

*Præſervatoria* cauſas exſtirpare docet & invigilat, & ne ad mali propagationem ulterius concurrant, ſedulo proſpicit. Hisce enim, niſi obviam eatur ſtatim & in principio, fruſtra erit omnis curatio. Novâ qvippe materia collectâ iterum in cerebro, hincqve ſpiritus animales oppreſſâ, morbum denuò inducere poteſt & capere

re incrementa, nec Medicus unqvam ſperatum obtinere valet finem.

## §. LIV.

*Vitalis*, vires ſunt ſervandæ aut recuperandæ & robur partium triplex per ſimilia ſolida, humida & ſpirituoſa eſt reficiendum & inſtaurandum.

## §. LV.

*Materia Auxiliorum* depromitur e tribus uſitatis fontibus, *Chirurgico nimirum*, *Pharmaceutico & Diætetico* : Qvod attinet Chirurgicum ſciendum, qvod in hoc affectu non commode locum habeat, qvippe ætas adhuc videtur in ægro noſtro non tam conſtans & fortis, ſed multò potius imbecillis & tenuior, maximè ſi in paroxyſmo præſcribi deberet Venæſectio, adeoqve á nobis haud perſvaſa fuit illa, viribus jam dejectis.

## §. LVI.

*E Fonte Pharmaceutico præſidia Evacuantia* ſunt ſubminiſtranda, & qvidem in ſpecie *Purgantia*, qvia in ægro noſtro alvus erat nimis adſtricta ob humores viſcidos & vitioſos, qvi κάτω *per inferiora* veniunt educendi, erant autem ſeqventia *die 16. Mart.*

Rec,

Rec. Rhabarb. elect. ſcrup. 5.
diagrydii roſat. gr. iij.
elæoſach. cinam. gr. ij.
aniſ. gr. j. M. f. pulv.

Cum autem valdoperè urgeret adſtrictio alvi, præcipue ubi materia in inteſtinis, craſſis puta, reſtagnat, proficuus erat Clyſter talis:

Recip. Herb. 5. emollient.
fl. chamomil ſambuc.
centaur. min. abſinth. vulg. à Mſs.
rad. polypod. Unc. i.
Senn. alexandr. ʒvi.
agaric. ʒij.
bacc. laur. junip. á ʒi. Coqv. in ſ. qv.
aqvæ commun. ad remanentiam Unc. ix.
Colatur. cum expreſſ. ad.
Electuar. lenitiv. Unc. i.
ol. comm. Unc. ij.
⊖ ⊕ tri Ant. ʒi. M. F. Clyſter.
Applecitur horis matutinis.

## §. LVII.

*Sudorifera* in hoc affectu rariſſimo non de nihilo eſſe exiſtimamus, qvippe aliqvo modo humores craſſos & vitioſos per poros totius corporis, inprimis ê cerebro evacuant, in uſum trahi illa ſic poſſunt.

Recip. M. S. rectif.
Liqvor. C C. ſuccinat. á ʒi.
cephal. ʒſs. M. D.

S. 30.

S. 30. Tropffen in einen Löffel warmen Bier umb 8. Uhr morgens einzunehmen.

## §. LVIII.

Poſteaqvam motus convulſivi in manibus poſt paroxyſmum puta exoriebantur & ſic metuenda erat metaſtaſis in Epilepſiam perfectam, proſcripſimus die 19 Mai. ſeqvens remedium *abſorbens & confortans*.

Recip. Epilept. *Marchion.*
abſorb. à ʒß.
bezoard. ſcrup. i.
C C. ppt. ſcr. iß. M. D. S. Pulver eine Meſſerſpitze voll Vormittag umb 10. und Nachmittag umb 4. Uhr in ein Löffel Warm-Bier.

Recip. Tinctur. Tart. ʒij.
ol. cærefol.
cub. à. gt. iij.
citr. v. gt. ij. M. D.
S. Mixtur wider den Schwindel umb 7. Uhr Morgends 20. Tropffen zugebrauchen.

## §. LIX.

*Ptarmica, vel Sternutatoria* maximè commendantur in hoc affectu rariſſimo, catoche puta, qvippe non tantum totum corpus concutiendo tam muſculorũ, quam omnium vaſorum genera conquatiant, hinc motum ſpirituum imprimis animalium & ſangvinis promoveant, cavitates & meatus comprimendo in iis contenta ſeu, ut rectius loqvar, ſerum capite in ſuperfluum propellant & evacuent, imò explodant, ſed & membranas narium

um, titillando & vellicando ſopitum archeum egregiè excitent, munerisqve ſui memorem reddant, adeoqve non mirum eſt, qvod cum ſucceſſu in catalepſi hac uſurpentur, vid. de hic ultim. *Riverii lib. 1. prax. cap. 2. pag. 203.* qvemadmodum enim *Hipp. 2. aphoriſ. 22.* non immerito dicit de evacuationibus: Ἀπὸ πλησμονῆς ὁκόσα ἂν νοσήματα γένηται, κένωσις ἰῆται, καὶ ὁκόσα ἀπὸ κενώσιος, πλησμονή, καὶ τῶν ἄλλων ὑπεναντίωσις. Qvicunqve morbi ex repletione fiunt, evacuatio ſanat, & qvicunqve ex evacuatione repletio,& aliorum contrarietas. Aſt non diu continuanda ſunt ptarmica ſ. ſternutatoria, humores craſſos diſſolventia & ſerum in cerebro hæſitans ſeparantia, irritantia & membranas, imò totum nervoſum genus valde ſtimulantia ob vim calidam & acrem ſuam & elaſticam æqve, ne forte caput repleant humoresqve magis fundant, & conſeqventer gravem morbum inducant periculoſioremqve reddant, *vid. Williſ. acutiſ. in tractat. de Anim. brutor. in Patholog. cap. 3. p. 148.* qvod qvoqve eſt intelligendum de pulvere tabaci ſæpius reiterato, cum vires proſternantur, *vid. Neandr. Tacolog. p. 89.*

℞ecip. Spec. diamaor.
diatabac. Mynſ. à ſcrup. ij.
rad. helleb. alb.
pyrethr. à Unc. ſ.
fl. lil. convall. ſcrup. i.
ol. major. gt. iij. M. f. l. a. pulv.
E D. S.

D. S. Haupt-ſtärckendes Nieſe-Pulver.
Vel Recip. Spec. diamajor.
dianicot. á ℈j.
⊖ vol.
C C.
Caſtor. præparat. á gr. iij. M. D.
S. Schnuptoback in die Naſe etwas davon zuziehen.

## §. LX.

Aſt, ſi vel maximè meliorem fructum de his Ptarmacis ſuprà deſcriptis ſperavisſemus; nihilotamenminus non æq; qvàm potuiſsent, aut debuisſent, effectum ſuum præbuisſe obſervavimus propter particulas acidas, fixas, & viſcidas, lymphaticas, ſpirit. animalibus in meatibus cerebri & aliarum partium, ut in oſſe cribriformi qvoqve, valdè commiſtas & affixàs, adeò, ut vix illæ moveri, ut taceamus, promoveri potuisſent, ut caput & cerebrum potius ulterius ab iſtâ immobilitate manſerit gravatum ſpiritusq; animales magis magisqve extiterint ligati & officio ſuo qvaſi penitus deſtituti: Interim ptarmica, ut hoc loco, non raro qvoqve nec penitus eliminare per nares humores ſuperfluos advertitur, ſed ſilere illorum effectum, nullô niſu, nullo ſenſû activitatis ſeſe offerente, qvod ſtimulus & acrimonia illorum penetrare neqveat & in ſubjecto & cauſis ſupra laudatis concomitantibus ac in actum deducentibus culpa lateat, Neq; tamen hanc ob cauſam deſinunt eſse ſternutatoria, cum ordinarie, per ſe, ſibi relicta, nulla intercedente remora humores ſuperfluos inq; cerebro qvalitate & motu peccantes per nares fundat, per accidens vero, extraordinarie, & culpa non ſua, ſed ſubjecti idem fiat,

§. LXI.

## §. LXI.

*Topica* qvoqve Confortantia ſuo non deſtituuntur uſu, inunctio nuchæ & ſpine dorſi hoc modo fieri poteſt.

Recip. ol. nardin. rutac.
euphorb. de laterib.
caſtorin. à ℥iij.
mithridat. ʒj.
axung. vulp. ℥v. M. f. Ungt. calide applicandum. D.
S. Lenden-ſälblein gar oft damit den Nacken und Rückgrad zu ſchmieren.

## §. LXII.

Ad cerebrum corroborandum *Cucupha* talis adhibita fuit:

Recip. Rad. ireos florent.
ligni rhod.
ſtyrac. calamit.
benzo. à ʒij.
Fl. roſ. rubr. p.
caryophyll. cinamom.
ladan. à ʒj. M. f. l. a. Pulv. pro Cucupha.

Pedes etiam cum pannis calidis illini ſeqventi ſpiritu & ungvento.

Recip. Elix. vitæ rectif. Zwölfer. Unc. ij.
Theriac. Mithridat. à ſcrup. j.
ol. lign. rhod.
gvajac. à ſcrup. ß. M. D.

 S. Spiri-

S. Spiritus die Füſſe damit fleißig zu ſchmieren.

Recip. Butyr. rancid. lard. veter. à qvart. j.
bdell. ammon. à Unc. j.
myrrh. caſtor. à ℥iij.
Flor. ſtaechad. anth. à. p. j.
nuc. moſchat.
caryophyll. à ℥j. Infarciatur anſeri & conſuatur, torreatur in veru, ſuccus primus, qvi defluet, abjiciatur, ſecundus colligatur in vaſe aceto ſemipleno, poſteà illinantur pedes imprimis, aliaq; loca affecta.

## §. LXIII.

Balſamum ſeqvens *Temporibus* & Naribus illinebatur:

Recip. ol. Nuc. moſchat. ℥s.
Ambr. gryſ. ℥s.
Moſch. opt. ſcrup. ſem.
ol. Cinamom. ſcrup. i.
Caryophyl. gt. vi.
Macis ſcrup. s.
ſucc. alb. lavendul. a gt. iij.
M. F. l. a. Balſamum. D.

Ut & Aqva Apoplectica mirificè profit in hoc affectu utplurimum lethali.

Recip. Flor. lil. convall. lb. i.
lavendul. lb. s.
tiliæ pœon. à Unc. ij.
primul. ver. Unc. i.
Sem. pœon.

Rad.

Rad. pœon. ariſtoloch. long.
Viſc. qvercin. à Unc. ij.
Herb. beton. alb. purpur.
primul. ver.
Cucubar. à Unc. i.
Piper. nigr. Unc. ſs. infunde ſimul omnia in Vin. Rhen. vel Franc. canth. V. per menſem in Sole, poſtea deſtill. per MB.

## §. LXIV.

Ad Fontem ultimum *Diæteticum*, præmiſſis duobus prioribus, Chirurgico & Pharmaceutico, pedem figimus, qvi eſt triplex, Naturalis, Vitalis & Animalis. *In Naturalí Diæta Cibus* eligatur ἔυχυμος καὶ ἔυπεπτος, mediocriter tenuis eligatur poſtparoxyſmum, conditus modicè. Vitentur omnia, qvæ vapores & flatus excitare poſſunt, ſunt autem allia, cepæ fungi, carnes indaratæ & ſic porro, qvæ etiam humores craſſos & frigidos inducnnt, ſunt omittenda. *Potus* ut Cereviſia nimis defecata, & recens, & vinum acidum, rubrum, & minus defecatum qvoqve, mulſum, aliaq; haud ſunt bibenda, inflant enim & fervent in ventre, ſicq; excitant vapores & ad cerebrum mittunt. Vinum cum aqva miſtum concedi poteſt, cum affectus hic ſine delirio ſit.

## § LXV.

*In Vitalı Aër* eligatur purus, temperatus, magis calidus, qvam humidus, magis ſiccus, qvam frigidus

Non ſit nebuloſus, non foetens, ſi natura commodus non ſit, arte parandus igne ſcil. *ligno juniperino*, *foliis lauri*, *olibano*, vel rebus etiam calidis aromatiſatis, ut ſunt flores lavendul. caryophy. benzo.

Recip. benz. ſtyrac. colamit. à ℥ij.
caryoph. cinamom. à ℥iſs.
granor. junip. Unc. i.
fl. lavendul. ſpic. nard. à ℥i. f. pulv.
pro ſuffitu, carbonibus injiciendus.

*Neq; Aër ſit fervens*, ut æſtus ſolis, cum cerebrum repleat & dolores cauſat aliaq; mala inducit.

## § LXVI.

*In Animali* concurrit ſomnus, qvi magis in hoc affectu habet locum, qvam Vigiliæ, qvas debemus eliminare præcipio nimis longe inſtitutas, mediocritas eſt præ cuteris affectibus animi obſervanda, ne in exceſſu & defectu peccemus. Fugiatur autem meridianus, qvi deterior eſt nocturno longiore *ſec. Hippocrat.* καθειδεῖν χρὴ τὴν νύκτα, τὴν ἡμέρην ἐγρηγορέναι· τὸ δὲ ἐναντίον πονηρόν. *Dormire noctu oportet, vigilare interdiu*, contrarium malo fit ægri, interdum autem tempori & neceſſitati eſt inſerviendum. *Motus* qvoq; ſit moderatus, præſertim poſt paroxyſmum, omni interdicere in actum piaculum eſſet. De *Qviete* idem dictum

eſt.

eſt. *Excreta & Retenta* in hoc affectu rarisſimô Catoche juſtô modo ſe habeant, inprimis alvus ſemper ſervetur lubrica & aperta. Excretio qvoq; humorum pituitoſorum ſit per nares. *Animi pathemata* ſunt qvoq; obſervanda. *Hilaritas* & gaudium iræ, terrori & triſtitiæ aliisq; affectibus anteponantur. Terror enim & triſtitia ſpirituum copiam imminuunt, influunt & immobilitatem reddunt humoresq; heterogeneos inducunt & pituitoſos & immobiles efficiunt præcipuè in cerebri meatibus aliaq; mala plura.

F I N I S.

* * *

Miltiadæ jamdudum ſæpe tropæa citarunt
Themiſtolem, faſtigium ut aſſeqvereretur
& idem
Æqvali Zelo, dubiam qvô reddidit inde
Perpetuæ Laudis palmam pariterqve & Honoris.
In ſcriptis & honeſtâ ducimur ambitione
Omnes majores ad honores accipiendos
Immerito non, prævii ſi viſi ſunt aliiqve,
A Regibus qvi qvotidie Magnis honorati
Tum publice gratia ſtudiorum tum celebrate
Geſtorum Magnatibus & qvoqve amati fuêre.
Altera Terra ſi qvæ, felix certò Medicorum eſt,

E Cer-

E Germanis, proventu Luſatia tota:
*Wedelii Coi noſtri, Lehmanniq; Budæi,*
*Gerberi, Genaſpi, Profii Baudiſiiqve,*
*Stollii, Mülleri, Rothii pariterq; Richteri,*
*Haberkornii, Fingeri, qvoqve Prætoriiq;,*
*Bernhaueri, Stöckert, Wendii* ac aliorum
Orbem per totum Clariſſima Nomina vivunt,
Ac florent TEcumqve vigent ô *Fautor Amande*,
Hactenus intra vel extra Patriam qvoqve claram,
In Literis partim, partim Praxi Medicâqve
Ut ſic honorem non ſine laude Artis tueantur.
Ergò TUUM Caſum Medicum conſpexit Apollo,
Pierides & Pallas, Morbonna & Meditrina,
Gratanturqve TIBI, non infima Gloria Pindi,
Et cordicitus exoptant, Deus ut TIBI vitam
Sic velit & longam Clemens præbere Triunus,
Semper ut Ægrotis literato Orbi Medicoqve
fructus Remediis & Scriptis multi ferantur.

Hiſce *Præ-Nobilisſimo Domino Autori, Fautori ſuo æternum Venerando* gratulatur & felicitatem omnigenam ex imis cordis penetralibus apprecatur

D. J. C. L. S.